

KINO „ZWYCIĘSTWO” W CZYZACH

Od zawsze wiadomo, że sztuka jest pokarmem dla duszy i wspaniałą formą spędzania wolnego czasu. Każde społeczeństwo ma prawo do kultury. ”To musi być dobry początek”, tak prawdopodobnie myśleli i mówili młodzi ludzie ze wsi Czyże w latach pięćdziesiątych. W owych czasach bazą kultury była niewątpliwie Szkoła Podstawowa w Czyżach, a w zasadzie jej skromny budynek. Warto odnotować fakt, iż z okazji Kongresu Zjednoczeniowego Partii w roku 1948 w budynku szkolnym odbył się pierwszy seans filmowy, a film nosił tytuł „Ziemia woła”. W tym okresie szkołą kierował Kazimierz Maliszewski. Dalsze seanse odbywały się sporadycznie na zasadzie tak zwanego „kina objazdowego”. Większe ożywienie w dziedzinie działalności kulturalnej szkoły nastąpiło wraz z objęciem jej kierownictwa przez Zygmunta Kulczakiewicza od 1 marca 1951 roku. Wracamy do roku 1950. Na bazie Szkoły Podstawowej w Czyżach (siedmioklasowa szkoła podstawowa od 1952 roku) uruchomiono kino, którego kierownikiem był Filip Łukaszyk, a operatorem Borys Stepaniuk.

Aparat projekcyjny AP-22 z głośnikami w walizce na projektor będący na wyposażeniu kina „Zwycięstwo” w Czyżach

Ambicje czyżowskiej społeczności były jednak znacznie większe. Znaleźli się ludzie, którzy przewieźli rozbiórkowy budynek z Milejczyc do Czyż i zmontowali okazały jak na tamte czasy budynek – nazwany później świetlicą. Wielką pomoc przy wykończeniu tego obiektu wykazali członkowie Czyżowskiej Spółdzielni Produkcyjnej im. K. Rokosowkiego oraz społeczni działacze w osobach: Piotr Tychoniuk, Mikołaj Romaniuk i Mikołaj Ochryciuk. W efekcie tych starań w 1953 roku powstało samodzielne Kino „Zwycięstwo”. Jego kierownikiem został Piotr Kiryłuk, operatorem Borys Stepaniuk, a sprzątaczką Wiera Bilkiewicz.

Na początku było to kino mało stabilne, sprzęt byle jaki, a taśmy filmowe głównie z demobilu. Nastąpiły trochę inne czasy, kiedy kierownictwo placówki objął Jakub Szyszkiwicz. Wówczas to pozyskano nowy sprzęt w postaci 2 aparatów projekcyjnych. Nie było jednak możliwości wyświetlania filmów panoramicznych. Uporządkowano też terminarz projekcji filmowych. W niedziele odbywały się projekcje w Czyżach, natomiast w pozostałych dni tygodnia (oprócz poniedziałków) seanse filmowe odbywały się w miejscowościach: Zbucz, Mochnate, Nowoberezowo, Krzywa. Później w ramach kina objazdowego projekcje filmowe zawiąły również do Pasynek, Kuraszewa, Morza, Starego Kornina, Łoknicy i Kojłów. Jako miejsce projekcji wykorzystywano najczęściej budynki szkół podstawowych. Wyjazdy w teren organizowali najczęściej Mikołaj Filimoniuk i Stefan Ignatiuk. Ceny biletów kształtowały się różnie, ale w zasadzie dominowała cena 2 zł dla dzieci i 4 zł dla dorosłych. Frekwencja na seansach filmowych też była różna, od 20-40 osób w Czyżach do 10-15 w innych miejscowościach.

Bardzo intrygującym był fakt pozyskiwania kopii filmowych. Uzyskiwano je z Centrali Rozpowszechniania Filmów w Białymstoku według rozdzielnika raz w tygodniu po 2 filmy. Nie było możliwości zamawiania tytułów filmów. W tym też okresie nad działalnością Kina „Zwycięstwo” w Czyżach sprawował nadzór Wojewódzki Zarząd Kin z siedzibą w Kinie „Pokój” na ul. Lipowej w Białymstoku. Warto zauważyć, że remonty bieżące obiektu przeprowadzał i ponosił koszty wyżej wymieniony zarząd.

Zaproszenie na obchody 40-lecia kinematografii

Od 1963 roku kierownikiem kina został Jakub Szyszkiewicz, s. Jakuba, który ukończył kurs dla kierowników kin (Ministerstwo Kultury i Sztuki – 17 grudzień 1968 r.). Jego współpracownikami byli: Bazyl Stepaniuk, Jan Filimoniuk, Sergiusz Aleksiejuk, Stefan Ignatiuk. Jakub Szyszkiewicz za swoją wieloletnią i uczciwą pracę na rzecz rozwoju kultury na wsi uzyskał wyróżnienia i pochwały w postaci pism i dyplomów.

Znaczącą rolę na przestrzeni ostatnich lat odegrał amatorski ruch artystyczny i społeczny ruch na rzecz zachowania spuścizny kulturowej w gminie Czyże. Szczególnie zespoły amatorskiego ruchu artystycznego zyskały miano "ambasadorów gminnej kultury". Chodzi tutaj o powstały w 1976 r. z inicjatywy Niny Grygoruk Zespół „Niezabudki” z Kuraszewa, na przełomie 1986/1987 r. z inicjatywy Haliny Martyniuk Zespół Folklorystyczny „Czyżowianie” z Czyż oraz działający od 1995 r. Zespół Śpiewaczy „Zbuczanki” ze Zbucza. W latach 2002-2003 przy GOK w Czyżach działał Prawosławny Chór Młodzieżowy pod dyrygenturą Niny Adamiuk. Ważną rolę odgrywał i nadal odgrywa szkolny amatorski ruch artystyczny. Pod opieką Ludmiły Maksymiuk i Olgi Giermaniuk przy Szkole Podstawowej w Klejnikach w latach 1994-1998 działał zespół wokalny „Wasiołka”, a w latach 1998-2000 zespół „Soniejka”. Część członków tych zespołów zasilila później w latach 2001-2003 zespół „Gama” działający przy Publicznym Gimnazjum w Czyżach. W latach 2003-2008 pod opieką Ludmiły Maksymiuk przy Zespole Szkół w Czyżach działał zespół „Promyki” oraz Zespół Taneczny „Iskierki” pod opieką Doroty Walerian, Elżbiety Tychoniuk i Heleny Wasiluk. Tradycje te obecnie pielęgnuje powstały w 2004 r. z inicjatywy ks. Marka Jakimiuka Harcerski Zespół Wokalny „Leśna Gawęda”.

Czyże, to gmina nie tylko piękna architektonicznie, uzdolniona muzycznie, z bogatym folklorem słowno-muzycznym, obrzędowością, ale również z przebogata i różnorodną spuścizną kulturową wytworzoną przez poszczególne pokolenia. Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach, wspólnie z władzami samorządowymi gminy od wielu lat podejmuje działania służące ochronie dorobku kulturowego pokoleń, spuścizny naszych przodków i lokalnych tradycji. Takie myślenie, to potrzeba chwili dla zachowania własnej tożsamości i świadomości swojej odrębności. Jednym z takich działań jest realizacja projektu pt. „Czyże – tradycje znane i mniej znane”.

Kierownik kina „Zwycięstwo” w Czyżach Jakub Szyszkiewicz

Zadania wykonane w ramach realizacji projektu pt. „Czyże – tradycje znane i mniej znane”

1. Warsztaty na słomie.

2. Warsztaty tkackie

3. Organizacja Festynu z okazji Jubileuszu 25-lecia Zespołu „Czyżowianie’ z Czyż.

4. Organizacja projekcji filmowych „Tradycje i obrzędy Podlasia”.

STOWARZYSZENIE
EDUKACJI FILMOWEJ
www.sef.org.pl

Stowarzyszenie Edukacji Filmowej
w Bielsku Podlaskim i
Gminny Ośrodek Kultury w Czyżach
zapraszają na projekcje filmowe z cyklu
"Historie Podlaskie"

Świetlica Gminna w Czyżach
05.10.2012 r. - początek - godz. 12:30

Program Operacyjny
Oświadczenie
Wzrost
na lata 2007-2013

**Zadania do wykonania w ramach realizacji projektu
pt. „Czyże – tradycje znane i mniej znane”.**

1. Warsztaty „Świecza”.
2. Wydanie publikacji pt. „Czyże – tradycje znane i mniej znane”.

DANE TELEADRESOWE:

tel. (+48 85) 681-35-3,
fax: (+48 85) 68 189 91,
www.ugczyze.pl, e-mail:gok.czyze@wp.pl,

Urząd Gminy Czyże, 17-207 Czyże 98
tel. (+48 85) 681-35-17, 681-89-90,
fax: (+48 85) 681-89-91,
www.ugczyze.pl, e-mail: ugczyze@ugczyze.pl

CZYŻE - wrzesień 2012 r.

Opracowanie graficzne: Monika Szekowska
Druk: Drukarnia VEKTOR Krzysztof Gałuszewski, Bielsk Podlaski
Tekst: S. Noskowicz, J. Jakimiuk
Zdjęcia: archiwum GOK w Czyżach

WYDAWCA:
Gminny Ośrodek Kultury, 17-207 Czyże 98

ISBN 83-923626-8-3
ISBN (978) 83-923626-8-5

